

Askeleen edellä

Ruotsalaisen kansanpuolueen
puolueohjelma

rkp

www.rkp.fi

Hyväksytty Vaasan puoluekokouksessa 11.6.2006

Askeleen edellä

Ruotsalaisen kansanpuolueen puolueohjelma

1. Puolueemme	4
2. Vapautemme ja oikeudenmukaisuutemme	5
3. Yhteinen maailmamme	6
4. Oikeutemme	8
5. Osaamisemme	10
6. Ympäristömme	12
7. Menestyksemme	14
8. Vastuamme toisistamme	16

---

1. Puolueemme

Ruotsalainen kansanpuolue on kokoava poliittinen voima kaikille, jotka haluavat toimia Suomen puolesta, jossa on kaksi elävää kansalliskieltä – suomi ja ruotsi.

Rkp toimii vahvan suomenruotsalaisuuden, toimivan kaksikielisyyden ja elävän pohjoismaisuuden puolesta. Puolue panostaa aktiivisesti voimakkaampaan eurooppalaiseen yhteisöllisyyteen ja globaaliin vastuuseen.

Rkp katsoo, että hyvinvoinnin ja oikeudenmukaisuuden edellytyksiä ovat yksilöä palveleva yhteiskunta, yksityisiin aloitteisiin ja kestävään kehitykseen perustuva talous, yksilölle kehittymismahdollisuuksia antava koulutuslaitos sekä kaikenkattava mutta aktivoiva sosiaalinen turvaverkko.

Rkp on vapaamielinen, liberaali puolue. Yhteistyössä muiden puolueiden kanssa rkp toimii rauhan, vapauden, oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja suvaitsevaisuuden puolesta.

---

2. Vapautemme ja oikeudenmukaisuutemme

Jokainen ihminen on ainutlaatuinen. Kaikilla on sama oikeus vaikuttaa elinoloihinsa. Tämä edellyttää demokraattista yhteiskuntaa. Sen tärkeitä työkaluja ovat ääni-oikeus sekä suora yhteys kansalaisten ja luottamushenkilöiden välillä.

2.1 Meidän pitää huolehtia yksilön aloitteellisuudesta, tahdosta ja kyvystä asettaa yhteiskunnalle hyödyllisiä tavoitteita ja toteuttaa ne yhteistyössä muiden ihmisten kanssa. Nämä toteutuvat parhaiten vastuullisen vapauden oloissa. Jokaisella on vastuu omasta elämästään sekä muista ihmisistä, yhteiskunnasta ja ympäristöstä.

2.2 Vapaus ja oikeudenmukaisuus ovat yksilön ja ihmiskunnan edistyksen perusta. Edistyksen edellytyksenä on, että yksilöllä myös on mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen ja luovan voimansa purkamiseen. Vapautta ei ole ilman oikeutta eikä oikeutta ilman vapautta.

Ilman vapautta tasa-arvopyrkimykset muuntuvat tasapäistämiseksi ja sorroksi. Ilman oikeudenmukaisuutta vapaus riistäytyy syrjäytymiseksi ja sosiaalisiksi kuiluiksi.

2.3 Yksilön kunnioitus muodostaa pohjan etnisten, kielellisten ja muiden vähemmistöjen turvalle. Ketään ei saa syrjiä kielen, rodun, etnisen alkuperän, uskonnon, vakaumuksen, sukupuolen, seksuaalisen taipumuksen, vamman tai iän perusteella.

2.4 Vapaus ja oikeudenmukaisuus edellyttävät yhteiskuntaa, jossa naiset ja miehet ovat samanarvoisia ja jossa jokainen on vapaa toteuttamaan itseään haluamallaan tavalla. Naisten ja miesten yhtäläisten vaikuttamisoikeuksien ja resurssien esteet on raivattava. Naisten ja miesten tasa-arvo ei toteudu itsestään, vaan se vaatii jokaiselta lisää tiedostusta ja aktiivista panosta.

2.5 Kristilliset arvot leimaavat suomalaisen yhteiskunnan arvoperustaa sekä sen moraali- ja etiikkakäsityksiä, joissa suvaitsevaisuus poikkeavia ja vähemmistöjä kohtaan on keskeisessä asemassa. Uskonnonvapautta pitää kunnioittaa. Kirkoilla ja uskonnollisilla yhteisöillä pitää maamme lakien puitteissa olla mahdollisuus vaikuttaa periaatteidensa mukaisesti.

---

3. Yhteinen maailmamme

Globalisaatio on luonut uusia rauhan ja hyvinvoinnin mahdollisuuksia, mutta se on myös tuonut mukanaan haasteita. Sosiaalisesti kestävä globalisaatio antaa meille uusia mahdollisuuksia jatkaa ehkäisevää maailmanlaajuista rauhantyyötä, ja se pyrkii kuroma umpeen hyvinvointikuiluja ja voimistamaan ihmisoikeuksien kunnioitusta.

- 3.1** Demokraattiset oikeusyhteiskunnat yhdistettyinä kestävään markkinatalouteen ja vapaakauppaan ovat globaalien rauhanjärjestyksen edellytyksiä. Kauppapolitiikka säännöstitoimien tulee muotoilla siten, että se lisää kauppaa kehitysmaiden kanssa, ottaa paremmin huomioon näiden erityishaasteet, vaalii ihmisoikeuksia ja ympäristöä ja estää työvoiman riiston.
- 3.2** Kansainvälisessä yhteistyössä tarvitaan voimakkaita mielipiteenilmauksia aseidenriisunnan jatkamisen puolesta, erityisesti mitä tulee ydinaseisiin ja muihin joukkotuhoaseisiin. Kansainvälisen asekaupan valvontaa tulee kiristää.
- 3.3** Jokaisen yksilön ihmisoikeuksien turvaaminen – niin kansalaisoikeuksien kuin poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen oikeuksien – on koko maailmanyhteisön keskeinen tehtävä. Ihmiskauppa on kaikissa muodoissaan tuomittavaa.
- 3.4** Toimintakykyinen Yhdistyneet kansakunnat tulee edelleen – yhdessä muiden monitahoisten ja alueellisten turvajärjestelyjen kanssa – olemaan tärkeä väline maailman oikeudenmukaisuuden ja kollektiivisen turvallisuuden saavuttamiseksi. Jäsenmailla täytyy olla valmius hoitaa solidaarisesti järjestön tehtävien vaatimat panostukset. Kollektiivisen turvallisuuden luomiseksi voivat rauhaa pakottavat toimet olla tarpeen. Jotta YK:n tasapainottava vaikutus pysyy pitemmällä aikavälillä uskottavana, täytyy turvaneuvoston toimintakyky taata. Suomi vaikuttaa sen hyväksi, että ihmisoikeuksilla on näkyvä rooli YK:n työssä.
- 3.5** Kasvava polarisoituminen, suuret elintasoerot ja väestönkasvu ovat suurimmat uhat niin oikeudenmukaiselle maailmanjärjestykselle kuin ympäristöllekin. Globaalissa väestöpolitiikassa keskeistä on taata naisille koulutusta tasa-arvoisin oikeuksin sekä oikeus päättää omasta elämästään.
- 3.6** Syrjäytyminen on kasvualusta ääriilikeille, jotka tuhoisimmassa muodossaan luovat edellytykset terrorismille.
- 3.7** Köyhyyden sekä kaikkein rikkaimpien ja köyhimpien yhteiskuntien erojen kasvun torjumiseksi Suomen pitää – myös Euroopan unionin kautta – harjoittaa johdonmukaista kehityspolitiikkaa. Kehityspolitiikan pitää tukea kansalaisyhteiskuntaa, ihmisoikeuksien toteutumista, demokratiaa ja kestävästä kehitystä. Suomen pitää saavuttaa YK:n suosittama kehitysavun taso.

- 3.8** Maailmanyhteisöllä on yhteinen vastuu pakolaisista, joista valtaosa asuu kehitysmaissa. Suomen pitää edelleen aktiivisesti rahoittaa kansainvälistä yhteistyötä pakolaisten auttamiseksi. Sen lisäksi Suomella on vastuu ottaa itse vastaan pakolaisia ja soveltaa turvapaikkasäännösten humaania tulkintaa.
- 3.9** Suomi tarvitsee lisää työvoiman maahanmuuttoa. Uussuomalaisille tulee antaa mahdollisuus päästä yhteiskuntamme täysarvoisiksi jäseniksi. Tämä lisää vakautta ja turvallisuutta. Uussuomalaisten kotouttaminen yhteiskuntaan käy siten, että heille annetaan mahdollisuus oppia maan kieli, suomi tai ruotsi, samaan aikaan kuin he saavat säilyttää kulttuurinsa, äidinkieltänsä ja identiteettinsä.
- 3.10** Suomen pitää yhdessä muiden maiden kanssa edistää turvallisuutta Euroopassa. Suomen tulee aktiivisesti tukea transatlanttista turvallisuusyhteistyötä sekä EU:n ja Naton kriisinhallintatoimia ja ottaa osaa ei-sotilaallisiin rauhanprosesseihin. Uskottava puolustus, joka huomioi uudet uhkakuvat ja perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, on välttämätön. Suomi säilyttää valmiutensa syvempään Nato-osallistumiseen.
- 3.11** EU on vapaiden valtioiden integraatioprosessi. EU:ta tarvitaan kysymyksissä, joita jäsenmaat eivät erillään pysty ratkaisemaan tyydyttävällä tavalla. Vahva ja toimintakykyinen EU on edellytys sille, että Suomi ja muut jäsenmaat selviytyvät yhä globalisoituneemmassa maailmassa. Demokraattinen kontrolli, ihmisoikeuksien kunnioitus ja Pohjoismaiden mallinen avoimuus täytyy taata EU:ssa. Eurooppa vakautuu integroimalla edelleen nykyisiä jäsenmaita sekä ottamalla uusia jäsenmaita. Tämä on yhteinen hanke rauhaan ja vakaan Euroopan puolesta, jossa sosiaaliset ja taloudelliset kuilut pienenevät.
- 3.12** Pohjoismaat ovat se yhteisö, johon olemme samastuneet kautta aikojen. YK:ssa, EU:ssa ja muissa valtioiden välisissä yhteyksissä on jatkuva tarve koordinoituille pohjoismaisille toimille. Pohjoismainen yhteistyö, jolla on vahvat juuret kansan joukossa, tuo konkreettista hyötyä ihmisten arkeen. Pohjoismaisen yhteistyön aktiivinen syventäminen antaa meille yhdessä yritys- ja koulumaailman uuden yhteistyön kanssa mahdollisuuden profiloida alueemme myönteisellä tavalla Euroopassa.
- 3.13** Yhteistyö Venäjän ja muiden Itämeren maiden kanssa muodostuu yhä tärkeämmäksi turvallisuus-, työllisyys- ja ympäristökysymyksissä. Työ Itämeren tilan parantamiseksi on erittäin tärkeää. Pohjoisen ulottuvuuden puitteissa Suomi toimii sen eteen, että EU suuntaa riittäviä resursseja Itämerenmaille. Vakaan ja demokraattisen kehityksen tukeminen lähialueillamme pitää priorisoida korkealle.

---

4. Oikeutemme

Yhteiskuntajärjestyksen pitää suojella elämää ja omaisuutta sekä turvata jokaisen ihmisen oikeus mielipiteeseen, uskoon, ilmaisuun, kokoontumiseen ja yhdistystoimintaan. Valtion ja kuntien pitää palvella kansalaisia.

- 4.1** Kansan valitsemien elinten sekä hallintoviranomaisten ja järjestysvallan avulla huolehdimme yhteisistä tarpeistamme, takaamme yksilön vapauksille kylliksi tilaa ja ylläpidämme henkilökohtaista turvallisuutta. Päätöksenteossa pitää kantaa vastuuta kaikista sukupolvista.
- 4.2** Toimivan edustuksellisen demokratian kannalta on tärkeää, että nuoriso voi vaikuttaa ja osallistua päätöksentekoon. Nuorisovaltuustot tai -neuvostot ovat tärkeitä foorumeja, mutta nuorten äänen tulee kuulua myös vakiintuneiden poliitikkojen kautta.
- 4.3** Suomalaiset saavuttavat yhä korkeamman iän ja ovat nykyään myös eläkeiässä terveempiä ja aktiivisempia kuin ennen. Vanhempien ihmisten osaaminen ja kokemukset ovat resurssi, joka lisää sukupolvien välistä ymmärrystä ja joka siksi tulee hyödyntää yhteiskuntaa rakennettaessa.
- 4.4** Mielipiteiden vapaa muodostus ja välitys ovat erottamattomia osia demokratiaa. Vilkas osallistuminen vaaleihin on toimivan demokratian tunnusmerkki. Tiedotusvälineet, mielipidemittaukset ja tietoteknologia saavat demokraattisissa prosesseissa yhä korostuneemman merkityksen, mutta ne eivät voi korvata edustuksellista demokratiaa. Neuvoa antavia kansanäänestyksiä voi hyödyntää sekä kunnallisella että valtiollisella tasolla täydentämässä edustuksellista demokratiaa.
- 4.5** Asukkaiden aktiivisuus ja osallistuminen on kunnallisen itsemääräämisoikeuden ydin ja estää harvainvaltaa syntyä. Valtion pitää vaalia perustuslain turvaamaa itsehallintoa. Kuntia ja kuntalaisia tulee kohdella tasapuolisesti. Kuntia tulee kannustaa yhteistyöhön. Mahdollisten kuntaliitosten pitää olla vapaaehtoisia.
- 4.6** Kansalaisten täytyy voida luottaa siihen, että periaatetta yhtäläisyydestä lain edessä noudatetaan. Riippumattomat tuomioistuimet ja tuomarit, toimiva oikeuslaitos sekä oikeus omakieliseen oikeudenkäyntiin ovat kansalaisten oikeusturvan ehdoton edellytys. Oikeusvaltion ylläpitäminen ja kansalaisten turvan takaaminen edellyttävät riittäviä resursseja poliisiviranomaisille.

- 4.7** Poliittiset puolueet ovat väline siihen joukkuetyöhön, mitä politiikka on. Suhteellinen henkilövaalitapa turvaa sen, että kansa tulee monipuolisesti edustetuksi. Vaalipiirit pitää muodostaa myös kieliolosuhteet huomioiden. Muut kansalaisjärjestöt, kuten ammatilliset ja muut edunvalvontajärjestöt, ovat demokratian tärkeitä osia.
- 4.8** Suomi on kahden kansalliskielen maa. Yksikieliset ruotsinkieliset instituutiot ja ympäristöt ovat elävän kaksikielisyyden edellytys. Julkisen sektorin täytyy myös käytännössä tyydyttää molempien kieliryhmien tarpeet yhtäläisin perustein. Ruotsinkielisen väestön edut tulee milloin mahdollista turvata yhtenäisten ruotsinkielisten hallintoratkaisujen kautta. Ruotsinkielinen palvelu tulee aina taata riippumatta yksilön kotikunnan kieliolosuhteista. Hallintouudistusten vaikutukset tulee arvioida kielinäkökulmasta. Hallinnon pitää rekrytoida henkilöstöä, jolla on molempien kansalliskielten osaamista. Julkisesti yhtä lailla kuin yksityisestikin tuotetut kansalaisille suunnatut palvelut pitää taata ruotsiksi ja suomeksi.
- 4.9** Rkp ylläpitää aktiivista yhteistyötä itsehallinnollisen Ahvenanmaan puolueiden kanssa edistääkseen niin maan kaksikielisyyttä, Manner-Suomen ja itsehallinnollisen Ahvenanmaan suhteita kuin maakunnan tulevaa kehitystä yksikielisenä maakuntana.
- 4.10** Saamelaisilla on Suomen alkuväestönä oikeus kulttuuriseen itsehallintoon ILO:n yleissopimuksen n:o 169 mukaisesti. Yhteiskunnan saamenkielisiä palveluja tulee kehittää saamelaisten asuinseudulla.

Romanien ja muiden vähemmistöryhmien kulttuurisiin tarpeisiin pitää voida vastata joustavin järjestelyin. Viittomakielellä ja pistekirjoituksella pitää tarjota riittävät palvelut.

---

5. Osaamisemme

Laaja ja syvä koulutus sekä korkeatasoinen ja monipuolinen kulttuuri ovat itsessään arvokas asia ja kansakunnan henkisen hyvinvoinnin mitta. Pitämällä huolta koulutuksesta ja kulttuurista luomme ihmisille mahdollisuuksia toimeentuloon ja viihtymiseen.

5.1 Hyvä yleissivistys tukee demokratiaa ja tasa-arvoa. Se muodostaa myös pohjan elinikäiselle oppimiselle ja avaa hyviä työ- ja uramahdollisuuksia ympäri maailman.

Jokaisella ihmisellä pitää olla oikeus ja mahdollisuus valita edellytyksiensä mukainen koulutus ja elämänura riippumatta sosiaalisesta ja taloudellisesta taustasta, kielestä, sukupuolesta, seksuaalisesta taipumuksesta taikka vammasta. Ihmisen kunnioitus, demokraattiset periaatteet, ympäristötaju, kasvatus kriittiseen ajatteluun, ymmärrys ja myötätunto sekä valmius oma-aloitteisuuteen ja vastuunottoon – kaikkien näiden pitää olla koulutuksen tavoitteita. Kaikki koulutus on vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa. Koulutuksen tulee heijastaa maamme historiaa.

5.2 Oikeus ruotsinkieliseen päivähoittoon sekä koulutukseen aina esikoulusta yliopistoon tulee turvata, samoin ruotsinkielisen opetusmateriaalin tarjonta. Ruotsinkielisten koulujen pitää vaalia kulttuuriperintöä ja vahvistaa suomenruotsalaisuutta samalla kun ne ovat myönteisiä kaksi- ja monikielisten lasten tarpeille. Ruotsinkielisten koulujen ja päiväkotien pitää sijaita kohtuetaisyysdellä kodista.

5.3 Yliopistojen ja korkeakoulujen resurssit ja autonomia tulee taata ja tutkimuksen vapaus säilyttää. Tutkimuksen eettisiin ulottuvuuksiin pitää kiinnittää huomiota. Vahva ruotsinkielinen yliopisto- ja ammattikorkeakouluverkosto, jolla on yksiköitä kaikissa kolmessa ruotsia puhuvassa Manner-Suomen maakunnassa, sekä ruotsinkielinen opetus kaksikielisissä korkeakouluissa ja ammattikorkeakouluissa ovat suomenruotsalaisen kulttuuri-itsehallinnon oleellisia osia. Koulutusyksiköidemme tuottavuusvaatimusten ohella tulee turvata opiskelijoiden mahdollisuudet omaksua riittävä osaamislaajuus ja kypsyys omassa koulutuksessaan.

5.4 Kulttuuri tarvitsee vapautta ja suvaitsevaisuutta. Avoimuus ja rajoja ylittävä vuorovaikutus tuovat virikkeitä. Ruotsinkielisen ja suomenkielisen kulttuurin vuorovaikutus on luonut maamme väestölle yhteisen kulttuuriperinnön. Kulttuurin kautta suomenruotsalaiset ilmaisevat perinteensä, identiteettinsä ja unelmansa. Ruotsinkieliset ympäristöt ja suomenruotsalainen kulttuuri vahvistavat myös maamme pohjoismaisia siteitä.

- 5.5** Tietotekniikkaa pitää hyödyntää siten, että kansalaiset kotipaikastaan riippumatta saavat tietoa ja voivat kommunikoida, tehdä työtä ja hyödyntää erilaisia palveluita. Koulutuksen, yleisten kirjastojen ja vapaan kansansivistyksen pitää antaa samanarvoinen pääsy tietoon ja avata uusia mahdollisuuksia tuottaa, luoda, tarkentaa ja muuttaa tietämystä ja tietoa.
- 5.6** Pohjimmiltaan yhteiskuntanäkemyksemme perustuu laajaan yleissivistykseen, tietoon, avoimuuteen ja kulttuuriseen moninaisuuteen. Tiedotusvälineet ovat erottamaton osa tätä kaikkea, ja siksi niiden tulee olla kaikkien kansalaisten saavutettavissa yhtäläisin ehdoin ja levittää tietoa sekä ruotsiksi että suomeksi. Saamelaisten ja muiden väestöryhmien tarpeet tulee huomioida. Julkispalveluaatteen pitää olla uusienkin tiedotusvälineiden ohjenuorana samalla tavalla kuin perinteisen radio- ja tv-toiminnan.
- 5.7** Suomen ruotsinkielistä kulttuuri-itsehallintoa, joka kattaa sivistyslaitoksen, kulttuuri-instituutiot, yhdistys- ja järjestöelämän, tiedotusvälineet, uskonnollisen elämän ja sotilaskoulutuksen sekä Folktinget eli Suomenruotsalaiset kansankäräjät, täytyy jatkuvasti kehittää. Tämä sosiaalinen pääoma on tarjolla kaikille, jotka haluavat ottaa osaa suomenruotsalaiseen kulttuuriyhteisöön.

---

6. Ympäristömme

Hyvä ympäristö on tärkeä osa hyvinvointia. Uudet tutkimuslöydöt mahdollistavat luonnonvarojen kestävä käytön. Ekologisesti kestävien kulutus- ja tuotantotapojen rakentaminen on suuri haaste.

- 6.1 Tuotteiden ympäristökuormitusta tulee arvioida läpi koko elinkaaren, raaka-ainneiden saannista aina tuotannon, jakelun ja käytön kautta lopulliseen jätteenkäsittelyyn saakka. Tulee pyrkiä ekologiseen verouudistukseen, jossa painopiste siirtyy tuloverotuksesta ympäristöä rasittavan kulutuksen verotukseen.
- 6.2 Maailmanlaajuista ilmastomuutosta on rajoitettava. Tämä edellyttää globaalisti sitovaa ilmastopöytäkirjaa hiilidioksidin ja muiden päästöjen vähentämiseksi. Riippuvuus fossiilisista polttoaineista on vähennettävä ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä on kehitettävä.
- 6.3 Maankäytön kauaskatseisen suunnittelun, harkitun energihuollon ja hyvin suunnitellun tuotannon avulla voidaan estää luonnon moninaisuuden köyhtyminen. Ympäristö pitää ottaa huomioon kaikilla päätöksenteon tasoilla. On erittäin tärkeää toimia paremman Itämeren ympäristön puolesta pienentämällä päästöjä sekä parantamalla valmiutta onnettomuuksien varalta.
- 6.4 Ilma, vesi ja ruoka ovat ihmisen elämän perusedellytyksiä, mutta niiden kautta altistumme myös haitallisille aineille. Meidän täytyy vaalia ilman laatua, puhdasta pohjavettä ja elintarvikkeiden korkeaa laatua minimoidaksemme ihmisen, erityisesti lasten, altistusta haitallisille aineille.
- 6.5 Jätteitä, hiilidioksidipäästöjä, saastuttavia energiamuotoja tai kasvavien asutuskustusten aiheuttamia ympäristöhaittoja eivät kansakuntien rajat pysäyttele. Ympäristöpolitiikan ja ympäristölainsäädännön ohella ympäristökasvatus on tärkeimpiä ja pitkävaikutteisesti tehokkaimpia tapoja muuttaa ympäristön tilan kehityssuuntaa.
- 6.6 Maisema on muotoutunut ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksessa. Sen tärkeimpiä arvoja ovat luonnon monimuotoisuus ja kauneus, kulttuuriperintömme ja historiamme. Kaupungistuminen, yhä tehokkaampi maatalous ja rakentaminen ovat osin muuttaneet maisemakuvaamme. Maaseutu muuttuu jatkuvasti yhteiskuntakehityksen seurauksena. Siksi myös maisemia täytyy suojella ja hoitaa.

- 6.7** Energiatalouden tulee perustua uusiutuvien energialähteiden laajempaan käyttöön ja korkeampaan energiatehokkuuteen. Kotimaisten biopolttoaineiden tuotantoa ja käyttöä tulee edistää. Suomen energiahuoltoa muotoiltaessa tulee punnita keskenään toimintavarmuutta, säilytyksen turvallisuutta, päästöjä ja taloudellista kannattavuutta sekä tukea ilmastopoliittisia velvoitteitamme.
- 6.8** Maatalous on vuorovaikutuksessa luonnon kanssa ja noudattaa hyvien viljelymenetelmien periaatteita. Maataloudessa tulee kannustaa ekologisesti kestävää kehitystä. Uusiutuvia voimavaroja pitää hyödyntää vaarantamatta niiden jälleenkasvua ja järkyttämättä ekosysteemejä. Maatalouden vapaaehtoiset ympäristötuet ovat tärkeä ohjauskeino kohti ympäristöystävällistä maataloutta ja niitä tulee jatkaa. Metsäsertifointi on keino turvata kestävä metsätalous.
- 6.9** Ihmisten kloonauksen pitää olla kiellettyä. Eläinten kasvatusta ja eläinkokeita ei saa aiheuttaa eläimille turhaa kärsimystä. Geeniteknologia tarjoaa uusia mahdollisuuksia kasvin- ja eläinjalostukselle, mutta sekä sen myönteisiä että sen kielteisiä vaikutuksia tulee huomioida ja arvioida tarkkaan ja kuluttajavalistuksesta tulee pitää huoli. Geeniteknologiaa tulee säätää eettiseltä pohjalta huomioiden niin terveyden, eläinten suojelun että ekologisen tasapainonkin.
- 6.10** Toimivat liikenneyhteydet ovat elävän ja kilpailukykyisen yhteiskunnan ehto. Pitkien etäisyyksien maassa tarvitaan kattavat henkilö- ja tavaraliikenteen verkostot ja hyvät julkiset liikenneyhteydet. Hyvän maankäyttö- ja liikennesuunnittelun sekä kehittyneen julkisen liikenteen avulla voidaan liikennetarve sovittaa kestävästi ekologisen kehityksen asettamiin vaatimuksiin ja haasteisiin.

---

7. Menestyksemme

Dynaaminen talouskehitys on hyvinvoinnin ja oikeudenmukaisuuden edellytys niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Parhaiten nämä tavoitteet saavutetaan avoimessa markkinataloudessa, jonka tunnuspiirteet ovat taloudellinen moninaisuus, terve kilpailu, joustavat työmarkkinat, yrittäjyys ja yksityisomistusoikeus.

- 7.1 Markkinavoimien demokraattinen valvonta toteutuu siten, että valtio ja valtiot yhteistyössä asettavat markkinataloudelle yleissäännöt, jotka estävät keskittymisen ja taloudelliset kuilut sekä ympäristön ja työvoiman riiston.
- 7.2 EU:n jäsenenä Suomi haluaa voimistaa koko Euroopan kilpailukykyä ja toimia vapaakaupan, ihmisten ja työvoiman vapaan liikkuvuuden, sääntelyn purkamisen ja kuluttajavalintojen ohjaaman elinkeinoelämän puolesta. Sopimus- ja työaika-järjestelyjen joustot mahdollistavat uusia työpaikkoja, ja niitä tulee soveltaa siten, että ne hyödyttävät sekä työntekijää että työnantajaa.
- 7.3 Osaamisen suhteen Suomen pitää olla edelläkävijämaa, joka luo otolliset edellytykset olemassa oleville yrityksille, houkuttelee sijoituksia ja uusia yrityksiä sekä löytää tuotteilleen menekkiä ulkomailla. Elinvoimaisen talouden edellytyksiä ovat myös toimiva infrastruktuuri, tehokas hallinto ja turvattu energiahuolto. Verotuksen tulee suosia kotimaista omistusta.
- 7.4 Jokaisella ihmisellä tulee olla mahdollisuus mielekkääseen työhön ja turvattuun toimentuloon. Työntekijöillä pitää olla mahdollisuus ja valmius osaamisensa jatkuvaan kehittämisen ja uudistamiseen. Työmarkkinoiden tasa-arvon keskeinen tavoite on sama palkka samasta työstä. Työtä ja perhe-elämää pitää voida sovittaa yhteen joustavasti ja yksilöllisesti. Isien osallistuminen lasten hoitoon on koko yhteiskunnan edun mukaista.
- 7.5 Vero-, tuki- ja maksujärjestelmien pitää suosia työntekoa ja aktiivisuutta sekä torjua kannustinloukkuja. Tasapainoinen veropolitiikka parantaa työllisyyttä sekä sosiaalista turvaa ja tasa-arvoa. Hyvinvointia täytyy luoda, ennen kuin sitä pystyy jakamaan.

- 7.6** Maaseutu tarvitsee monipuolisen elinkeinorakenteen. Peruselinkeinot muodostavat yhä maaseudun elinkeinoelämän rangan. Perinteisiä maaseutuelinkeinoja täydentävä yritystoiminta on tärkeä ja sitä tulee edistää aktiivisesti. Ammattimaiselle meri- ja saaristokalastukselle on oltava edellytykset. Myös maailmanlaajuisen elintarvikekriisin riski korostaa tuottajien osaamisen ja tuotantovälineiden roolin kansallisena voimavarana, josta on pidettävä huolta. Suomalaisen maatalouden erityisehdot täytyy aina ottaa huomioon EU:n maatalouspolitiikassa.
- 7.7** Suomen ruotsinkielinen väestö yleensä asuu tai sillä on juurensa rannikolla ja saaristossa. Sikäläinen kieli ja kulttuuri on uniikkia.
- 7.8** Tavoite on pitää koko Suomi asuttuna. Siksi aktiivinen aluepolitiikka on tärkeää.
- 7.9** Saariston ympärivuotiset liikenneyhteydet on turvattava. Saaristoa liikennöivät alukset tulee nähdä tieverkoston ulokkeina, ja siksi niiden täytyy olla maksuttomat saariston asukkaille ja vierailijoille. Lauttakaluston kapasiteetti ja turvallisuus on taattava.
- 7.10** Saariston elinkeinoelämää ja yrittäjyyttä tulee kannustaa ja tukea koulutuksen, neuvonnan, asuntotuotannon ja maksuhelpotusten avulla. Saariston ja maaseudun matkailuelinkeinoa tulee edistää. Valtio kantaa näillä seuduilla vastuunsa työnantajana ja palvelujen ylläpitäjänä.
- 7.11** Isot kaupungit ovat maamme talouden kasvukeskukset. Harkittu kaupunkisuunnittelu joustavine liikennejärjestelyineen sekä hyvin pohjustettu asuntopolitiikka ovat elävän ja kasvavan kaupungin edellytyksiä.

---

8. Vastuumme toisistamme

Pohjoismainen hyvinvointifilosofia on suomalaisen yhteiskunnan rakentamisen peruskiviä. Liberaali suuntamme pitää sisällään sosiaaliseen vastuuseen perustuvan taloudellisen ajattelutavan. Tärkeimmät elementit ovat kaikkien oikeus hyvään alkuun elämässään sekä kaikille perusturvallisuuden antava yhteiskunnallinen hyvinvointi. Modernissa hyvinvointiyhteiskunnassa pitää yksilön äänen kuulua, hänen henkilökohtaiset tarpeensa huomioida ja päätösten vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon arvioida jo palveluja suunniteltaessa.

- 8.1** Sosiaalinen turva pitää taata tarjoamalla hyviä ja riittäviä yhteiskunnan palveluja kummallakin kotimaisella kielellä. Toimeentulon pitää olla turvattu myös työtulojen puuttuessa tai näiden ollessa riittämättömät. Jos yhteiskunnan voimavarat tyrehtyvät, on yhteiskunnan kyky tarjota peruspalveluja tärkeämpi kuin tulonsiirrot.
- 8.2** Turvallisessa yhteiskunnassa ihmiset ottavat vastuuta toisistaan. Myös vapaaehtoistyö ja voittoa tuottamattomien järjestöjen panos ovat tärkeitä kanavia. Yksityinen ja julkinen sektori sekä kolmannen sektorin järjestöt täydentävät toisiinsa palvelutuottajina ja antavat kuluttajalle valinnan vapautta. Kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli luodessaan ihmisille työtä ja mielekästä tekemistä.
- 8.3** Lapsille tulee taata turvallinen kasvuympäristö. Perheillä on ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta ja hoidosta, mutta yhteiskunnan pitää tukea heitä tehtävässään ja sen tulee ajoissa voida tulla väliin auttaakseen perheitä, joilla on ongelmia, etenkin jos kyseessä ovat päihitteet tai perheväkivalta. Toimiva lastenhoiva on perheiden tukena. Yhteiskunnan voimavaroja jaettaessa tulee lasten tarpeet ja mielipiteet aina priorisoida korkealle. Yksinhuoltajaperheiden ja erolasten tilanteeseen tulee kiinnittää huomiota.
- 8.4** Vanhustemme hoivaa tulee kehittää siten, että he voivat asua turvallisesti kotonaan niin pitkään kuin mahdollista yhtäaikaan kun omaishoitoa ja palveluasumista kehitetään. Vammaisten ja vajaatoimintaisten arkitarpeet tulee ottaa huomioon kaikessa yhdyskuntasuunnittelussa.

- 8.5** Toimiva terveys- ja sairaanhoito on yhteiskuntamme perusturvallisuutta. Rakenteita uudistettaessa tulee lähtökohtana aina olla kansalaisten oikeus hyvään palveluun, kouluun, hoitoon ja hoivaan ruotsin ja suomen kielellä.
- 8.6** Raittiuspyrkimyksiä olisi toimeliaasti edistettävä. Puolue pysyy näin ollen kannassaan, että väkijuomien väärinkäyttöä torjutaan paljon paremmin tehokkaan valistuksen kuin yliolkaisten kieltojen ja yliampuvien säännösten kautta, joilla kaikkea kunnioitusta lakia kohtaan horjutetaan. *[Tämä kohta on lainaus vuoden 1906 puolueohjelmasta.]*
- 8.7** Jokaisella on oikeus samanarvoiseen fyysiseen ja psyykkiseen turvaan työpaikallaan työsuhteesta riippumatta. Yhä vaihtelevammat työsuhteiden lajit on otettava huomioon sosiaaliturvassa. Suomalaisessa työelämässä ihmisten täytyy viihtyä ja voida hyvin työpaikoillaan.
- 8.8** Kaikilla asunnottomilla on oikeus ihmisarvoiseen asumiseen.
- 8.9** Kaikki ihmiset tarvitsevat arvonantoa ja oikeuden tuntoa itsensä merkitykselliseksi. Jokaisella on tietoa ja ajatuksia, jotka osaltaan voivat tehdä maailmasta entistäkin paremman.

www.rkp.fi